

NEWS

OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

SERIES OF SOCIAL AND HUMAN SCIENCES

ISSN 2224-5294

<https://doi.org/10.32014/2020.2224-5294.65>

Volume 3, Number 331 (2020), 57 – 63

MPHTI 17.71.07

Г.С. Оралова

Кызылординский государственный университет имени Коркыт Ата, Кызылорда, Казахстан.

E-mail: gulzi-oralova@mail.ru**ПИСЬМЕННЫЕ АЙТЫСЫ Н.ЖУБАТУЛЫ,
ОСНОВАННЫЕ НА ПОЭТИЧЕСКОЙ МОДЕЛИ ЖАНРА
ПИСЬМА-СТИХОТВОРЕНИЯ**

Аннотация. Письменные айтысы – образцы литературного жанра, в котором собраны фольклорные и литературные традиции. Письменные айтысы-сочинения содержат философские значения казахского фольклора и классику восточной письменной литературы. Жанр айтыса выдающихся поэтов в истории казахской литературы (Наушабайұлы Нуржан, Молда Мусы (Мусабек Байзакович), Сұлтанқожаұлы Майлықожа, Ешниязұлы Жусуп, Жусупа Кәдірбергенұлы, Кәлдейбекұлы Еримбет, Шораяқтың Омары, Изтлеуович Турмагамбет, т. б.) в своем творчестве были воспеты поэтами земли Сыра, что рассматривается как образец выдающегося художественного наследия. В статье проанализировано, что письменные высказывания, содержащиеся в письма-стихах – это составные композиции произведения. Цель статьи: доказать значимость традиций и новизны, преемственность исторической и художественной действительности посредством айтыса Н.Жубатова. Письменные высказывания Нурсултана поэта оцениваются на фоне единства времени и пространства. Письменная поэма Нурсултана – летопись истины 40-50-х годов XX века. Общая тема всех айтысов – эпическое изложение показателей хозяйственного развития сел, образующих районы. Идея – поощрять упорный труд людей в сельском хозяйстве, воспевать культуру и быт народа, критиковать недостатки. Поэтическое резюмирование – это сравнение посредством деятельности хозяйств с их достижениями на этом поприще, что люди могут добиться многого только лишь своим трудом. Определение литературной картины, возможность через письмо познать их языко-стилистические особенности, общественные и политико-социальные взгляды. В заключении статьи можно отметить, что произведения Н.Жубатулы, его письма-стихи – это произведения, которые развивают сатирическую критику в поэтической поэзии, воспевают на примере айтыса-фельетона, возвышают художественно-эстетический опыт поэтического искусства.

Ключевые слова: письмо-стихотворение, письменный айтыс, поэтический образ, айтыс басня, айтыс загадка, познавательный айтыс, поэтические традиции, образные направления, композиционная структура, литературный процесс, реалии жизни.

Современные тенденции в сфере образования республики и задачи, стоящие перед его различными уровнями, вызывают необходимость переосмысления их роли, функций и места в общей системе образования, выработки новых подходов в их дальнейшем развитии. Высокоэффективная система образования является одним из основных факторов обеспечения устойчивого роста экономики страны и казахстанского общества. Цель проводимых реформ в системе образования нашего государства – обеспечение качественного ее преобразования в условиях рыночной экономики с учетом глобализации. Реформирование образования требует создания новых правовых, научно-методических, финансово-материальных условий и адекватного кадрового обеспечения для углубления и развития этого процесса на основе сохранения накопленного в этой сфере позитивного потенциала [1].

В письменные айтысы – произведения, основанные на поэтических образцах жанра писем-стихотворений. Это одна из литературных традиций, которая сформировалась и развивалась в среде поэтов-сказителей земли Сыра. В казахской литературе развитие поэтической среды, сформировавшей письменные айтысы, наблюдается на территории вдоль среднего и нижнего

течения реки Сырдарьи. Письменные айтысы – искусство, к которому предъявляются высокие требования. Правдивость в письменном айтысе определяется конкретными фактами.

Ученые-исследователи казахской литературы письменные айтысы, проходившие на земле Сыра, классифицируют следующим образом: познавательные айтысы, айтысы-загадки, айтысы на примерах.

Систематизируя письменные айтысы Сыра, Е. Абдыкалыкова отмечает: «По содержанию и стилю письменные айтысы поэтов-сказителей Сыра делятся на несколько групп: айтысы-загадки, айтысы на примерах, айтысы-дастаны, айтысы, передающие различные чувства» [2,133].

Базар Ондасынулы, Еримбет Колдейбекулы, Жусип Ешниязулы, Омар Шораякулы, Турмагамбет Изтлеуов[3], Данмурын Кенжебекулы, Жусип Кадырбергеноулы, Нуртуган Кенжегулы [4] и др. акыны перенесли на казахскую почву письменные образцы мусульманской восточной литературы, и их искусное исполнение породило новую волну в литературе земли Сыра.

Письма-послания, письменные айтысы поэтов-жырау низовьев Сырдарьи стали основой для формирования и развития жанра писем-стихотворений.

Айтыс Кулана Алдабергенова с Улбике, айтыс-письмо Куаныша Баймагамбетова с Кете Жусипом, айтыс-письмо Тобжана Байназарулы с Онгаром жырау, письменный айтыс Мансура Бекежанова с Кете Жусипом, Канлы Жусипом, айтысы Жиенбая Дузбенбетулы с Кете Жусипом, Турымбетом, Канлы Жусипа с Шакей сал, Карасакал Еримбетом, Керейт Данмурыном, Накыпом Кожа; айтысы с Кете Жусипом длились восемь лет, айтысы Данмурыны Кенжебекулы с Шакей сал, Турмагамбетом, Кете Жусипом, Канлы Жусипом, Шораяктын Омары, айтыс Накыпкожа Кенесарулы с Канлы Жусипом, айтысы Карасакал Еримбета с Шакей кыз, Шораяктын Омары, айтыс-загадка Кудерикожа Кошекулы с Улбике, айтысы Шораяктын Омары с Еримбетом, Т. Изтлеуова с Ермуратом, с Шади торе, айтыс 16 акынов с девушкой Рысты и многие другие айтысы.

Традицией среди поэтов-сказителей земли Сыра стало то, что акыны могли вступать в переговоры с участниками айтыса, вступать в переписку, вести беседы, выяснять отношения.

В период советской власти традиция обмена стихами в письменной форме стала развиваться особенно быстрыми темпами.

В период 1941-1945 годов образцы писем на фронт, с фронта, письма-соболезнования по поводу погибших на войне, письма о любви нашли свое продолжение на земле Сыра

Отличались особой содержательностью письма, отправленные с фронта на родину Абзали Егизбайулы, Нурсултана Жубатулы, Абдиразака Каналиева, Ильяса Нуркенова. А в письмах-стихах безвинно осужденных Палымша Кузембайулы, Т. Изтлеуова и др., адресованных общественным деятелям, ощущается гордый дух, смятение, душевный порыв поэтов. В годы Великой Отечественной войны в областных газетах печатались айтысы поэтов-акынов в виде писем.

Ученые, исследующие жанр письма, делят письма на личные и дипломатические; в зависимости от содержания письма рассматривают открытые письма, письма-обращения, письма-жалобы, благодарственные письма. Как видим, поэтические письма не включены в данную классификацию.

К.Камзин высказал следующую точку зрения: «В жанре письма сохранилась внешняя форма древнего происхождения, стандарт айтыса акынов, писем бытовой категории» [5, 400].

Нурсултан Жубатулы родился в населенном пункте Куланбай аула Кожабақы нынешнего Казалинского района Кызылординской области (1900-1963). Его письменные айтысы явились закономерным продолжением творческого процесса, широко использованного в этом регионе. Творчество Н. Жубатулы можно рассматривать в рамках особенностей поэтических традиций этого края. Его письменные айтысы «Кенесары и Нурсултан», «Нурсултан и Абдразак» получили высокую оценку как продолжение традиций этого литературного процесса.

Оба поэта сохранили композиционную структуру, характерную для письма-стихотворения. Нурсултан-акын в своем первом послании своему старшему по возрасту собеседнику высказал слова приветствия («Агайга бізден сәлем, Кенесары») (Приветствую тебя, Кенесары)), затем справился о здоровье и благополучии народа («Халқыңның қалай биыл ахуалы, үй-іші, бала-шага, құрбы-құрдас, аман ба ел билеген адамдары?») (Как народ, как дома, как дети, друзья, здоровы ли

те, кто возглавляет народ?). В соответствии с требованием времени, поэты затронули тему труда в тылу, о его темпах и качестве.

В истории литературы об этом периоде пишется так: «В суровые дни войны каждый поэт самоотверженно трудился на своей земле. У акынов не было возможности собираться всем вместе в одном месте и проводить айтысы, и тогда они прибегали к этому издавна известному виду айтыса».

В письме, в котором поэт вызывал на словесный поединок какого-либо соперника, он обязательно интересовался хозяйственной ситуацией в его ауле – это была реальность того времени. Такие вопросы задавались с целью усиления ответственности, укрепления духа жителей казахских аулов, испытывавших страшные трудности в годы войны, и отражали реальную жизнь в тот период в истории нашей страны.

...Сұрасу сыпайының әдетінше,
Ініңтің тие қоймас тіл азары.
«Адамзат айтса білер алдын» – деген,
Белгісіз осы қыстың не болары

Қыс жақын қылышын сүйреп келе жатыр,
Малдың бітіп пе еді қоралары?
Орған шөп өлшеуіне дұрыс па еді?
Жиналған мал азығы қолда бары

Және де малдың басы күйлі ме еді?
Қартайған арық-тұрақ балалары.
Тұратын әрқайсының орны қалай?
Қыс мезгілі қиын еді, жердің тары,

Қой малы моп-момақан қолда баққан,
Қазақтың жанға жақын жануары [6, 180].

В этих строках поэт говорит о тех трудностях, которые выпадают на долю скотовода в зимний период, тем более в годы войны.

В своем ответе Кенесары дает высокую оценку поэтическому искусству слова, подчеркивает значение жанра айтыса для казахского народа, поэтому чтобы как-то улучшить положение людей, призывает служить им своим искусством:

Ақындық атқа ие болған соң,
Әр істің айтуың жөн тақырыбын.
Айтысу — ел ішінде игілікті іс,
Түзеуге кемшілікті шақыруың.

Он документально, последовательно сообщает о положении людей, хозяйства в ауле («Сұрасан жаным да аман, малым да аман» (И сам жив, и скотина жива). Достоверным языком воспевалось все: подготовка кормов, колодцев, помещений для всех четырех видов скота, уход за молодняком, подготовка к весенне-полевым работам. Конечно, эта достоверная информация приукрашивалась поэтическими преувеличениями, вызванными вдохновением поэтов, что характерно для классического искусства айтыса («Өткен қыс, жазда туган лақ, қозым теңелді анасымен бірдей болып» (Прошла зима, козлята и ягнята, рожденные летом, сравнялись с матерями) и др.

История героизма казахского народа в годы Великой Отечественной войны, ставшего защитой, убежищем, опорой для многих народов Советского Союза, нашла отражение в письменных айтысах многих акынов:

...Қақаған қатты боран суықтарда,
Жүреді күндіз-түні жылқы ішінде.
...Инедей қиянат жоқ көңілінде.
...Халыққа әйгілі болған үлгілі ісі,

Қылмайды жарты тері қиянатын,
Ақ көңіл қасиетті адал кісі.
...Ел үшін, майдан үшін еңбек істеп,
Көрінген көп ауылға өнегесі [6, 182].
(Работали для страны, для фронта,
Для многих аулов явились примером...)

Н. Жубатулы в своих письмах описывал благие дела, совершавшиеся в его ауле. Правдиво, а иногда и критически, он говорит о положительных делах и о недостатках, которые имели место в его ауле и в ауле его словесного соперника.

В этих айтысах четко обозначены особенности тематики, идейно-композиционной структуры казахского айтыса во второй половине XX века.

Мнение академика Р. Бердибаева об идейно-тематических особенностях айтысов акынов советского периода полностью соответствует данной проблеме: «Древний, старый жанр обновил свое содержание и обрел новое качество. Если раньше в айтысе участвовали акыны разных родов и племен, то теперь зародилась новая традиция, когда в состязании принимают участие акыны разных колхозов, районов, областей. Айтыс стал отличным, острым инструментом критики и взаимокритики. Здесь поднимаются вопросы, остро стоящие на повестке дня. При новом айтысе больше поощряются не личные качества акына, а радостные события в жизни народа, успехи и достижения в сфере хозяйства, культуры, зародился ритуал осуждения недостатков, помех. Это обновление жанра айтыса» [7, 100].

В соответствии с этими критериями можно оценивать и айтысы Нурсултана Жубатулы.

В письмах Нурсултана к поэту Кенесары перечисляются недостатки в уходе за четырьмя видами скота (беспричинные потери скота, болезни скота из-за отсутствия ухода, неподготовленность кормов и др.).

Народная идея в айтысе выражается поучительным языком назидания:

Кенесе, хабарынды көрдім хаттан,
Тұмарлы ойдан тұлпар ойнақтатқан.
Негізі – біздің айтыс мал туралы,
Жылы су, таза қора, шөпке баққан.
Сақтайық социалды мал байлығын,
Қатты аяз қаһарлы қыс табиғаттан.
Жаппайды, қисық ағаш тез қасында,
Үлгілі сөзін дұрыс мақалдатқан.
Ендеше арға шауып ат салайық,
Қаламды ерлеп мініп үкі таққан.
Оранып қой терісін қасқыр жүр ме?
Өрненің құлқыны үшін жолын тосқан?
Ашумен тәуекелге бел буыпсың,
Адамдай залал тапқан қарындастан [6, 189].

Здесь Н.Жубатулы напоминает сопернику, что главная тема их состязания – это состояние скота: теплая вода, чистое помещение, корм.

Он осуждает нерадивость, безответственность по отношению к скотине, связанные с неправильным выпасом, убоем скота, расточительностью.

...Шошисың сорақы істі көргеніңде
Абайсыз ат үріккендей жарқабақтан.
...Әншейінде «Мал сойма!» деп айтып тұрып,
Асапты май жабысқан тоғайрақтан.
...Үйіне басқарманын баспақ сойып,
Етін жеп кімдер танау жампаңдатқан?
...Барғанда «Каракөлге» ауылбастық,
Үш жандық қонақ үшін қаза тапқан.
...Сұмдық іс сұмырайдан табылады,
Нысапсыз ажыраған ар-ұяттан [6, 191].

Поэт говорит, что так поступают люди, потерявшие совесть.

В «Айтысе Нурсултана и Абдразака» поэты с помощью изобразительных средств анализируют деятельность поэтического искусства в интересах народа. Сравнивается состояние МТС, обеспечивающих техническое состояние хозяйств, в годы Великой Отечественной войны. В своем выступлении поэт критикует работу МТС в ауле соперника, где имели место снижение темпа работы, ленивость, безответственность. В словесной поэзии акына Нурсултана отмечается эстетическое влияние дидактико–назидательной поэзии:

«...Сынаса сын түзелер, мінесе мін»,
 Деғенді айтқан жоқ па атам қазақ.
 Көргенде гүлстанның көшесіндей,
 Табыстың тарауы көп қозақ-қозақ.

Орны бар өндірістің неше алуан,
 Мысалы миуалы біткен дарақ.
 Еңбексіз жалқау да жоқ қыдырымпаз,
 Желкілдеп желге ұшады жеңіл-қанбақ.

Жарықтың көпке бірдей шұғыласы.
 Жақсыдан адам ұлы пайдаланбақ,
 Парық бар алтын мыстың бағасында.
 Тұғыр мен бірдей емес, шын арғымақ.

Көгерер жүгін артсаң оң қоспақтың,
 Бір туған жалғыз өркеш шашақ құлақ.
 Асылдың эне сондай артық жері,
 Ақынға керек паркын абайламақ.

Ерлер жүр Ұлы Отанның соғысында,
 Кім берер, елі бермей киім, тамақ?
 Атқарса ауыл қызмет ерге көмек,
 Болып тұр сынды кезең тап осы уақ [6, 195].

В этом четверостишии поэт говорит:

Все мужчины на фронте,
 Кто обеспечит их одеждой, едой?
 Аулы должны помогать героям.
 Именно такое время сейчас.

Письменный айтыс – жанр, развивающий сатирическую критику в поэтической поэзии. В образцах айтысов-фельетонов правдиво и безжалостно обличают тех, кто доводит хозяйства до разрушения, скотину до падежа, обличают начальников-бюрократов, лентяев, расхитителей народного добра.

Письменные айтысы Н. Жубатулы – бессмертный пример казахского словесного искусства.

Г.С. Оралова

Қорқыт Ата атындағы Қызылорда мемлекеттік университеті, Қызылорда, Қазақстан

Н. ЖУБАТУЛЫНЫҢ ЖАЗБАША АЙТЫСТАРЫ, ХАТ-ӨЛЕҢ ЖАНРЫНЫҢ ПОЭТИКАЛЫҚ ҮЛГІСІН НЕГІЗГЕ АЛҒАН ШЫҒАРМАЛАР

Аннотация. Жазбаша айтыстар – фольклор мен әдебиет дәстүрлері жинақталған әдеби жанрдың үлгілері. Жазбаша айтыстар – қазақ фольклоры мен классикалық Шығыс жазба әдебиетінің дидактикалық-философиялық мағыналы сапалық белгілерін жинақтаған шығармалар. Қазақ әдебиеті тарихындағы көрнекті ақындардың (Нұржан Наушабайұлы, Молда Мұса (Мұсабек Байзақұлы), Майлықожа Сұлтанқожаұлы, Жүсіп Ешниязұлы, Жүсіп Кәдірбергенұлы, Ерімбет Көлдейбекұлы, Шораяқтың Омары, Тұрмағамбет Ізтілеуұлы,

т.б.) шығармашылығында тұрақты орын алған жазбаша айтыстардың Сыр өңірі ақындарының да тұрақты жырлаған жанры болғандығы-көркемдік жалғастықтың көрнекті үлгісі. Мақалада жазбаша айтыстардың-хат-өлеңдерден құралатын композициялық құрылымды шығармалар екендігі талданған. Мақаланың мақсаты: Дәстүр мен жанашылдық мәселесін, тарихи және көркемдік шындық сабақтастығын Н.Жұбатұлының айтыстары арқылы дәлелдеу. Нұрсұлтан ақынның жазбаша айтыстары уақыт пен кеңістік бірлігі аясында бағаланады. Нұрсұлтан ақынның жазбаша айтыстары – XX ғасырды 40, 50-жылдарындағы кезең шындығының шежіресі. Айтыстардың барлығында да қозғалатын ортақ тақырып – аудандарды құрайтын ауылдардың шаруашылық дамуының көрсеткіштерін эпикалық баяндаумен қамтып жырлау. Идеясы -ауыл шаруашылығындағы адамдардың еңбек майданындағы қажырлы іс-әрекеттерін, халықтың материалдық тұрмыс мәдениетінің жақсылықтарын мадақтау, кемшіліктерін сынау. Шаруашылықтарды жетістіктер мен кемшіліктерді салыстыра тізбелеудің поэтикалық түйіндеуі-адамдардың еңбек майданында ғана өсінеркендей алатынын дәлелдеу. Хат өлеңдердегі қоғамдық, саяси-әлеуметтік жағдайдың әдебиеттегі көрінісін, тілдік-стильдік ерекшеліктерін айқындау. Н.Жұбатұлының жазбаша айтыстары – қазақ тұрмысының ұлттық-этнографиялық шынайы болмысын поэтикалық көркем бейнелеген әдеби шығармалар. Ақынның жазбаша айтыстарында қазақ халқының төрт түлік малды, әсіресе жылқыны күтіп-баптаудағы эстетикалық-гуманистік көзқарастары романтикалық-реалистік дүниетаным сарындарымен жырланған. Ақынның жазбаша айтыстары-халықтың ата-бабалардан жеткен азаматтық-қаһармандық, жауынгерлік ерлік тағылымын жырлаған патриоттық әуенді шығармалар. Екінші дүниежүзілік соғыс (1941–1945 жж.) жылдарындағы қазақ халқының майданда да, тылда да қаһармандық тұғырда танылған ерлікке, елдікке толы іс-қимылдары жыр арқауы болды. Жазбаша айтыс – ақындық поэзиядағы сатиралық сыншылдықты дамытқан жанр. Айтыс-фельетон үлгісінде жырлаған ақындар шаруашылықтарды тұралатқан, төрт түлікті өлім-жітімге ұшыратқан қырсыз, төрешіл бюрократ басшыларды, жалқауларды, халық мүлкін талан-таражға ұшыратқан жебірлерді сыншылдық пен аяусыз әшкереледі. Жазбаша айтыстарда ақындардың қоғамдық-әлеуметтік қызметі, өлең өнеріндегі талаптарын орындауға міндетті шығармашылық тұлғасы көркемдік ойлау заңдылықтары тұрғысында арнайы жырланды. Айтыстардағы лиризм – шығарма авторлары мен оқырмандары (тыңдаушылары) араларындағы психологиялық байланыстарды да нығайта түсетін ерекшелік болып саналады. Н.Жұбатұлының жазбаша айтысы – қазақ сөз өнерінің адамгершілік, отаншылдық тәлім-тәрбиесі, құралы ретіндегі классикалық үрдісін дәлелдеген танымал шығарма. Жалпы алғанда, қазақтың ақындық поэзиясы Кеңес Одағы аумағында Ұлы Отан соғысы болып аталған осы екінші дүниежүзілік соғыс жылдарында қанды шайқастар жүріп жатқан алғы шептегі майдандарда да жеңіске демеу, тірек болған тылда да, қоршауда қалған қалаларда да халықтың қаһармандық жігерін жанитын, жеңіске жігерлендіретін, жабыққан көңілдерді серпілдіретін оптимистік-романтикалық қуаттылықпен танылды. Нұрсұлтан Жұбатұлының жазбаша айтысы – аталған кезеңдегі тарихи шындықтың көркем поэтикалық сипатпен жырлануының үлгісі. Мақала қорытындысында Н.Жұбатұлының, хат-өлең үлгісіндегі шығармалары-ақындық поэзиядағы сатиралық сыншылдықты дамытып, айтыс-фельетон үлгісінде жырланып, өлең өнерінің көркемдік-эстетикалық тағылымын биіктеткен шығармалар екендігі тұжырымдалған.

Түйін сөздер: Хат-өлең, жазбаша айтыс, поэтикалық үлгі, мысал айтыс, жұмбақ айтыс, танымдық айтыс, ақындық дәстүр, бейнелі тармақтар, композициялық құрылым, әдеби үрдіс, өмір шындығы.

G. S. Oralova

Korkyt Ata Kyzylorda State University, Kyzylorda, Kazakhstan

WRITTEN AITYS OF N. ZUBATULY BASED ON POETIC MODELS OF THE GENRE OF THE LETTER-POEMS

Abstract. Written aitys is an example of the literary genre, which contains folklore and literary traditions. Written aitys is a work that contains philosophical meanings of Kazakh folklore and classics of Eastern written literature. The genre of aitys, of outstanding poets in the history of the Kazakh literature (Naushabayuly Nurzhan, Molda Musa (Musabek Baizakovich), Sultankhozhauy Mailykozha, Eshniazuly Zhusup, Zhusup Kadirbergenuly, Koldeybekuly Erimbet, Shorayaktin Omary, Iztleuovich Turmagambet, etc.) in its work was praised by poets of the Syr Land, is shown, as an example of an outstanding artistic heritage.

The article analyzes that the written statements contained in the letter-poems are composite compositions of the work.

The purpose of the article is to prove the significance of traditions and novelty, the continuity of historical and artistic reality through aitys of N. Zhubatov. The written statements of Nursultan are evaluated on the background of the unity of time and space. Nursultan's written poem is a chronicle of the truth of the 40-50s of the XX-th century. The General theme of all aitys is an epic presentation of indicators of economic development of villages that form

districts. The idea is to encourage people to work hard in agriculture, to praise the culture and life of the people, to criticize the shortcomings. Poetic summary is a comparison through the activities of farms with their achievements in this field, that people can achieve much only by their work. Definition of the literary picture, the ability to learn through writing their linguistic and stylistic features, social and political-social views. Poems written by the poet aytys are Patriotic works that show heroism and heroism from the ancestors of the people. During world war II (1941-1945) during the great patriotic war at the front and in the rear during the great Patriotic war. Written aitys is a genre that develops satirical criticism in the poet's poetry. It was attended by representatives of state bodies, public associations, public organizations, public associations, public organizations, mass media, representatives in written speeches, in public and public activities of poets, creative persons who require compliance with the requirements in the field of the art of poetry, specially glorifying the laws of artistic thought. Lyricism in aitys is an exceptional feature that strengthens the psychological ties between authors and readers (listeners) of works. Aitys Zhubatuly is a well-known work that proves the classical process of Kazakh verbal art as a moral, Patriotic education and means. In General, Kazakh poetry was recognized as an optimistic and romantic force, inspiring to victory, able to support the victory on the fronts in which there is a bloody battle on the territory of the Soviet Union during the Second world war. The written aitys of Nursultan Zhubatuly is an example of glorifying the historical truth of the artistic and poetic character of this period.

In conclusion, it was noted that the works of N. Zhubatuly, in the form of letter-poems, are works that develop satirical criticism in poetic poetry, glorified by the example of aitys-feuilleton, raised the artistic and aesthetic experience of poetic art.

Key words: Letter-poem, written aitys, poetic image, aitys legend, aitys riddle, cognitive aitys, poetic traditions, figurative directions, compositional structure, literary process, realities of life.

Information about the authors:

Oralova Gulzira Saparovna, candidate of philology, gulzi-oralova@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-7616-5499>

REFERENCES

- [1] Toybazarova N.A., Nazarova G. The modernization of education in kazakhstan: trends, perspective and problems. News of the National academy of sciences of the Republic of Kazakhstan. Series of social and human sciences. ISSN 1991-3494. UDC 800(076.4) Volume 6, Number 376 (2018), 104 -114. <https://doi.org/10.32014/2018.2518-1467.33>
- [2] Abdykalykova E. Written aitys poets of the land of Cheese. Almaty: Three will come, 2003. 233 p. [21, p. 400.].
- [3] Iztileuov T. Nazym: Selected works. Almaty: Zhazushy, 1972. 264 p.
- [4] Kenzhegululy N. Kaneki, a language that speaks... (The first book). Almaty: Nauka, 1992. 224 p.
- [5] Kamzin K. The process of improving the genre of Kazakh journalism. Almaty: Ekonomika, 2009. 400 p.
- [6] Zhubatuly N. Speak, red tongue, the tube is empty. Kyzylorda: Tumar, 2005. 204 p.
- [7] Berdibaev R. Inexhaustible wealth. Almaty: school, 1983. 248 p.